

De Pers, 15 april 2010

Schoonmaakactie gaat nog wel even duren

Met de schoonmaakactie vindt de FNV zichzelf opnieuw uit. De werkgevers willen niet toegeven. Want dan volgen eindeloze acties in andere branches.

Bij een kantoor van het UWV is de eerste rat gevonden. Met hulp van stakingsbrekers zorgt de NS dat opvallend afval op stations wordt weggehaald. Schiphol is de staking van de schoonmakers zo zat, dat de directie dreigt naar de rechter te stappen. En ondertussen zijn twee bemiddelaars in een wanhoopspoging bezig het conflict tussen schoonmakers en werkgevers op te lossen. Hopende dat er zo een einde komt aan de al acht weken durende staking, de langste staking sinds 1933.



Maar dat einde is niet in zicht. Voor werkgevers én werknemers staat er namelijk veel op het spel. De FNV is bezig met een nieuwe Amerikaanse actiemethode: Organizing(wild werven). Blijkt die echt succesvol, dan hoopt de FNV een nieuwe troef in handen te hebben. Precies de angst van de werkgevers. 'Als het hier lukt, dan is het hek van de dam. Dan krijgen we straks vergelijkbare acties bij de vuilophalers, zuivelmensen, ambtenaren', zegt iemand die namens de werkgevers nauw betrokken is bij het overleg.

De actie komt niet uit de lucht vallen. Al een paar jaar zijn organizers, medewerkers van de FNV, schoonmakers aan het mobiliseren op de werkvloer, om ze rijp te maken voor actie. Ze te wijzen op de lage lonen en slechte arbeidsomstandigheden.



Infiltratie

De FNV'ers infiltreren op de werkvloer en zorgen dat schoonmakers zich er bewust van worden 'dat ze worden uitgebuit'. Met als climax nu de recordactie. 'De geest is uit de fles. En die krijgen ze er nu niet meer in', zegt de man die namens de werkgevers bij het overleg betrokken is. 'De FNV is deze methode aan het testen. Schoonmaakbedrijven zijn proefkonijn'.



Eigenlijk is organizing een ouderwetse manier van actievoeren, die al in het begin van de vorige eeuw in de VS werd toegepast. Een methode die mijlenver afstond van hoe de FNV de laatste tientallen jaren werkte. 'Het is nu niet meer de vakbondbestuurder die alles regelt, het zijn de mensen op de werkvloer zelf die het actie- en organisatiewerk doen', zegt Ron Meyer van de FNV. 'Dat waren we de afgelopen dertig jaar vergeten. We waren zaakwaarnemers geworden.'

Zeven schoonmaakorganizers heeft de FNV in dienst: de mannen of vrouwen die de werkvloer op gaan. Daarnaast is er sinds twee jaar een schoonmakersparlement, dat een paar keer per jaar bijeenkomt: 75 gekozen schoonmakers zijn er lid van. Zij bepalen wanneer en wat voor een actie plaatsvindt, zegt Meyer.

Afspraak nu is dat er twee keer per week een landelijke schoonmaakactiedag is. Dan is er een mediagenieke actie, zoals afgelopen week, toen zeshonderd schoonmakers een kantoor van schoonmaakbedrijf CSU blokkeerden. En twintig schoonmakers met een hoogwerker op het dak werden getakeld. De andere dagen van de week zijn de aan de actie deelnemende schoonmakers bezig met het werven van nieuwe FNV-leden, actievoerders, in hun bedrijf. Volgens Meyer vallen er geen mensen af, en komen er dagelijks zo'n tien mensen bij van bedrijven uit heel Nederland, van zorginstellingen tot een bedrijf als Dow Chemical. In totaal zijn er nu zo'n 1.500 stakers.

Op een totaal van 150.000 schoonmakers is dat een relatief klein aantal. Maar door de slimme spreiding van de acties vallen ze wél op. Bovendien doen 300 van de 400 schoonmakers van de NS mee, en juist de rommel in treinen en op stations valt op. Hoewel de NS er alles aan doet om de meest zichtbare rommel op te ruimen.

Vier procent loonsverhoging is de harde eis van de werknemers; plus een talencursus en reiskostenvergoeding. De werkgevers hebben 2,5 procent geboden, wat in hun ogen eigenlijk al 'belachelijk veel is'. 'Meer is niet verantwoord'. FNV'er Meyer: 'Er is nog geen einde aan de tunnel. Wij zijn bereid heel ver door te gaan.'

De FNV zet trouwens niet alleen organizers in bij schoonmaakbedrijven. Ook in de detailhandel lopen ze rond, onder meer bij de distributiecentra van Albert Heijn. En ook de ambtenaren in Nederland kunnen ze tegenkomen, want ook ambtenarenvakbond Abvakabo heeft een organizing team. Maar eigenlijk zou volgens Meyer de hele vakbond met de organizing-methode kunnen werken. 'De schoonmakers laten zien hoe succesvol de actie is. Werknemers zijn niet langer consumenten van ons, maar tonen nu zelf spierballen.'